

ÚVOD DO NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

ZÁKLADNÍ ZMĚNY

JUDr. Eva Dobrovolná, Ph.D., LL.M.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

PROČ NOVÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA?

- Smyslem a účelem nového občanského zákoníku je upravit většinu soukromoprávních vztahů v jednom kodexu = 3081 paragrafů !
 - Zrušuje více než 100 právních předpisů – „pročištění právního řádu“, mimo jiné zákon o rodině, obchodní zákoník, zákon o vlastnictví bytů aj.
 - Diskontinuita s dosavadním právním stavem
 - Důraz na demokratické právní tradice a na principy a standardy soukromého práva v Evropě
 - Velká inspirace rakouským občanským zákoníkem (zejm. práva věcná)
 - Kodex je rozvržen do pěti částí (Obecná část, Rodinné právo, Absolutní majetková práva, Relativní majetková práva a Ustanovení společná, přechodná a závěrečná).
-

TERMINOLOGIE A ZÁSADY

TERMINOLOGIE

- **Žádný slušný paragraf nemá mít víc než dva odstavce.** 😊
- **Omezení spojení „je povinen“; rozlišení závazku a smlouvy**
- **Jednotná terminologie, avšak nedůsledně dodržovaná:**
Např. držba věci versus držba vlastnického práva k věci nebo poctivost versus dobrá víra
- **Užívání archaismů a fakticky nefungující skutkové podstaty** 😞

Např. § 1014:

(1) Ocitne-li se na pozemku cizí movitá věc, vydá ji vlastník pozemku bez zbytečného odkladu jejímu vlastníku, popřípadě tomu, kdo ji měl u sebe; jinak mu umožní vstoupit na svůj pozemek a věc si vyhledat a odnést. Stejně tak může vlastník stíhat na cizím pozemku chované zvíře nebo roj včel; vletí-li však roj včel do cizího obsazeného úlu, nabývá vlastník úlu vlastnické právo k roji, aniž je povinen k náhradě.

(2) Způsobí-li věc, zvíře, roj včel nebo výkon práva podle odstavce 1 na pozemku škodu, má vlastník pozemku právo na její náhradu.

- **Domněnky a fikce**
- **Rozlišení slučovacího a vylučovacího významu spojky nebo a anebo**

ZÁKLADNÍ ZÁSADY NOVÉHO KODEXU I.

- Zásady interpretace:

Výklad zákona musí být v souladu:

- s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec,
- se zásadami, na nichž spočívá OZ (demonstrativní výčet v § 3 odst. 2),
- a se zřetelem v hodnotám jimi chráněným (§ 3 odst. 1).

PŘÍČEMŽ Uvedený výklad má v případě kolize přednost před výkladem doslovným.

Výklad a aplikace (užití) právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3).

ZÁKLADNÍ ZÁSADY NOVÉHO KODEXU II.

- Základní zásady občanského zákoníku
 - Nezávislost práva veřejného a soukromého
 - Dispozitivnost právní úpravy
 - Ochrana základních lidských práv (důstojnost, svoboda, právo člověka brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým)
 - Neškodit druhým
 - Poctivost
 - Smlouvy se mají dodržovat
 - Ochrana rozumově slabších, nezletilých a rodiny
 - Znalost a péče odpovídající deklarovanému povolání nebo stavu
 - Dobré mravy a veřejný pořádek
 - Slušnost, rozumnost
-

OSOBY A ZASTOUPENÍ

OSOBY FYZICKÉ I.

Právní osobnost

- Člověk má právní osobnost od narození až do smrti (§ 23). *Nenarozené dítě* za podmínek: v souladu s jeho zájmy, bylo prokazatelně počato a narodí se živé.
- **Smrt člověka** průkaz veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem (§ 26 odst. 1). Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout, nahrazuje tento důkaz smrti rozhodnutí soudu o prohlášení člověka za mrtvého, pokud tento byl účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. Přitom soud v rozhodnutí určí den, který platí za den smrti takového člověka (§ 26 odst. 2)
- Nezvěstnost a domněnka smrti
- Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem „při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů“ (§ 29).
- Součástí právní osobnosti jsou jméno a bydliště člověka, dále také pseudonym

OSOBY FYZICKÉ II.

Svéprávnost a deliktní způsobilost

■ Svéprávnost:

- dosud způsobilost k právním úkonům
- **Plné svéprávnosti** se nabývá:
 - Zletilostí, tj. dovršením 18. roku věku (§ 30 odst. 1)
- Před nabytím zletilosti se plné svéprávnosti nabývá:
 - Přiznáním svéprávnosti soudem (emancipací) na návrh nezletilého se souhlasem zákonného zástupce, nebo na návrh zákonného zástupce se souhlasem nezletilého (§ 37),
nebo
 - uzavřením manželství; takto nabytá svéprávnost se neztrácí ani zánikem manželství, ani jeho prohlášením za neplatné (§30 odst. 2).
- **Nezletilí:**
 - *Má se za to*, že jsou způsobilí k právním jednáním svou povahou přiměřeným rozumové a volní vyspělosti jejich věku
 - Mohou získat omezenou způsobilost jednat udělením souhlasu zákonným zástupcem (je-li jich více, kterýmkoli z nich) ve shodě se zvyklostmi soukromého života k určitému právnímu jednání nebo k dosažení určitého účelu (§ 32).

■ Deliktní způsobilost:

- předpokladem je rozumová a volní vyspělost

OSOBY FYZICKÉ III.

Omezení svéprávnosti

- Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat (§ 38 n.)
 - Předběžné prohlášení
 - Nápomoc při rozhodování
 - Zastoupení členem domácnosti
- Omezení svéprávnosti
 - na dobu nutnou pro vyřízení určité záležitosti; na jinak určenou určitou dobu, max. na 3 roky (§ 59).
 - Omezení soud bezodkladně změní nebo zruší i bez návrhu, změní-li se okolnosti (§ 60).
 - V rozhodnutí o omezení svéprávnosti soud jmenuje opatrovníka za podmínek § 61-63.
 - Omezení svéprávnosti se netýká běžných záležitostí každodenního života (§ 64).

OSOBY PRÁVNICKÉ I.

- **Vznik:**
 - zakladatelské právní jednání (založení PO) spolu s registrací (vznik PO)
 - zákon
 - jiný způsob stanovený jiným předpisem (§ 122)
- **Registrační princip a princip materiální a formální publicity**
- **Právní osoba má právní osobnost; svéprávnost však nikoliv**
- Právní osoba má i **deliktní způsobilost** za protiprávní čin, kterého se dopustil při plnění svých úkolů člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě
- **Jednání právnické osoby**
 - Statutární orgán
 - Opatrovník (§165)
 - Zaměstnanci, obdobně člen nebo člen jiného orgánu nezapsaného do VR (§ 166)
 - Jednání za PO je v OZ chápáno jako zastupování (§ 161, 162)

OSOBY PRÁVNICKÉ II.

- Identifikační znaky právnické osoby
 - Název - musí obsahovat označení právní formy
 - Národnost – podle sídla
 - Sídlo

ROZDĚLENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB V NOZ

- **Korporace** (§ 210-213 -302 se spolkem)
 - Spolky (§ 214-302)
 - **Fundace** (§ 303-305 – 401 s N+NF)
 - Nadace (§ 306-393)
 - Nadační fondy (§ 394-401)
 - **Ústavy** (§ 402-418)
-

OCHRANA OSOBNOSTI I.

Rozsah ochrany osobnosti (§81 NOZ):

- zejména život a důstojnost člověka, zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, vážnost, čest, soukromí a projevy osobní povahy. I OZ uvádí pouze demonstrativní výčet. Jméno nově požívá ochrany samostatně (§ 77 a násl. NOZ), přibývá právo na příznivé životní prostředí.

Prostředky ochrany osobnostních práv

- a) *specifické prostředky* (§ 82 a 2956 a násl. OZ)
 - zdržení se takových zásahů a nepokračování v takovém jednání (*negatorní žaloba*)
 - odstranění následků neoprávněného zásahu obnovením původního stavu (*restituční žaloba*, § 2951, resp. § 82 odst. 1 OZ),
 - Satisfakce – omluva nebo peněžitá náhrada
- b) *obecné prostředky* – náhrada škody (§ 2894 a násl. OZ) vydání bezdůvodného obohacení (§ 2991 a násl. OZ)

Aktivní legitimace k uplatnění ochrany osobnostních práv:

- člověk, jehož osobnost byla dotčena a po jeho smrti přísluší toto právo uplatňovat (§ 82 odst. 1 OZ)
- kterákoli z osob jemu blízkých (§ 82 odst. 2 OZ)

OCHRANA OSOBNOSTI II.

- **Omezení všeobecných osobnostních práv:**
 - Písemnosti, podobizny, zvukové a obrazové záznamy týkající se člověka nebo jeho projevů osobní povahy lze použít (§ 84 a násl. OZ):
 - se svolením toho, koho se týkají. Svolení je možné odvolat. Bylo-li svolení, udělené na dobu určitou, odvoláno bez rozumných důvodů, nahradí odvolávající způsobenou škodu osobě, které svolení udělil (§ 87 OZ)
 - pro potřeby ochrany nebo výkonu práv jiných osob (§ 88 a) OZ) – *nově zavedeno*
 - bez svolení k úředním účelům nebo v případě vystoupení ve veřejném zájmu (tzv. zákonná úřední licence, § 88 b) OZ) – *rozšířeno o vystoupení ve veřejném zájmu*
 - bez svolení k vědeckému, uměleckému účelu (tzv. umělecká a vědecké licence), pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství (tzv. zákonná licence zpravodajská – reportážní) (§ 89 OZ).
- **Ochrana poskytovaná právníkům osobám v OZ**
 - zdržení se jednání
 - odstranění následků takového jednání
 - poskytnutí přiměřeného zadostiučinění (§ 2951 OZ)

ZASTOUPENÍ

Zákonné zastoupení a opatrovnictví

- **Zákonné zastoupení** – např. zastoupení dítěte rodiči § 892 – 895
- **Opatrovnictví** - opatrovníka jmenuje soud člověku:
 - je-li to třeba **k ochraně jeho zájmů**, nebo
 - vyžaduje-li to **veřejný zájem**.
 - jehož svéprávnost soud omezil,
 - neznámého pobytu,
 - neznámému, zúčastněnému na určitém právním jednání, nebo
 - jehož zdravotní stav působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv (§ 465)
- **Opatrovníka může mít i právnická osoba!**
- **Zvláštní ustanovení o opatrovnictví člověka, jehož svéprávnost soud omezil**
 - osoba povoláná k opatrovnictví (§ 38) může **navrhnout** v řízení o omezení svéprávnosti, **aby byla jmenována opatrovníkem**,
 - soud přihlédne **k přáním opatrovance**, k jeho **potřebě** i k **podnětům osob opatrovanci blízkých**, sledují-li jeho prospěch, a dbá, aby výběrem opatrovníka **nezaložil nedůvěru** opatrovance k opatrovníkovi,

Novinka – opatrovnícká rada

ZASTOUPENÍ

Zastoupení smluvní

- Co je to plná moc? Jednostranný právní úkon, který představuje průkaz existence smluvního zastoupení.
- Zvláštní forma plné moci:
 - pokud se zastoupení netýká jen určitého právního jednání, je třeba písemné formy plné moci,
 - pokud právní jednání vyžaduje zvláštní formu, udělí se i plná moc ve stejné formě.
- Smluvní zastoupení **zanikne**:
 - **vykonáním právního jednání**, na které bylo omezeno,
 - **odvoláním**
 - **výpovědí**
 - **smrtí zmocněnce nebo zmocnitele nebo zánikem právnické osoby** jako zmocněnce nebo zmocnitele

Otázka právní jistoty třetích osob - NS 31 Cdo 2038/2011

PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI I.

Právní jednání

- NOZ nahrazuje pojem právní úkon (§ 34 OZ 1964) novým pojmem právní jednání (§ 545 OZ).
- NOZ klade důraz na lidskou svobodu a autonomii vůle, z tohoto důvodu je na právní jednání třeba dříve hledět jako na platné než jako na neplatné (§ 574 NOZ).

NÁSLEDKY NEPLATNOSTI PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ:

- **ZDÁNLIVÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ** (§§ 551 – 554 OZ). Tzv. nicotné jednání, ke kterému se nepřihlíží, neboť nemá právní relevanci. O zdánlivé právní jednání půjde v těchto případech:
 - § absence vůle jednající osoby,
 - § zjevné neprojevení vážné vůle,
 - § nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost určit obsah právního jednání, a to ani výkladem.

NOZ klade důraz na lidskou svobodu a autonomii vůle, z tohoto důvodu je na právní jednání třeba dříve hledět jako na platné než jako na neplatné (§ 574 OZ).

- **NEPLATNÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ**

A. ABSOLUTNÍ NEPLATNOST PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ. - je § 588 OZ: „Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně **příčí dobrým mravům**, anebo které **odporuje zákonu** a **zjevně narušuje veřejný pořádek**. To platí i v případě, že právní jednání **zavazuje k plnění od počátku nemožnému**.“

B. RELATIVNÍ NEPLATNOST PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ. Jde-li o neplatné právní jednání, půjde **zásadně** o neplatnost relativní. Dotčený subjekt musí neplatnost namítnout (§ 586 OZ), jinak se právní jednání považuje jako na platné. Soud k němu nepřihlíží z úřední povinnosti. Mezi hlavní důvody neplatnosti náleží (§§ 580 - 582 OZ): I. rozpor s dobrými mravy, II. rozpor se zákonem, III. počáteční nemožnost plnění, IV. nezpůsobilost nebo neschopnost právně jednat, V. nedostatek formy, VI. OMYL bude znamenat neplatnost, jestliže jej druhá strana vyvolá (§ 583 OZ).

PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI II.

Čas, promlčení a prekluze

- **Čas** může být významný jako:
 - pevně stanovené datum, přesně stanovený čas
 - doba - časový úsek, jehož uplynutím zaniká právo nebo povinnost bez dalšího
 - lhůta - časový úsek stanovený k uplatnění práva
- **Promlčení:**
 - Není-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plní-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil. Plnění tak není bezdůvodným obohacením, naopak závazek k plnění existuje dál ve formě naturální obligace.
 - Promlčením právo nezaniká, je však oslabeno - namítne-li povinný námitku promlčení před soudem, nelze promlčené právo oprávněnému přiznat. Podmíněně tedy zaniká nárok, nikoli právo! Právo se stalo nevynutitelným. Námitky promlčení se nelze předem platně vzdát.
 - Základní subjektivní promlčecí lhůta je dle ustanovení § 629 OZ tříletá, pro majetková práva je dán rámec objektivní lhůty desetileté (není-li v zákoně stanoveno jinak). Zvláštní ustanovení k délce promlčecí doby jsou obsažena v § 631 – 644 OZ. Strany si však mohou ujednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu (což podle účinného OZ možné nebylo) než stanoví zákon
- **Prekluze:**
 - K prekluzi dochází, pokud marně uplyne lhůta pro uplatnění práva a zákon s tím výslovně spojuje následek prekluze. Dlužník nemusí vznášet námitku, soud přihlíží k prekluzi z úřední povinnosti, neboť v případě prekluze dochází k zániku práva, a tudíž jej soud nemůže jako neexistující přiznat. Plnění by potom bylo plněním bez právního důvodu a znamenalo by bezdůvodné obohacení. Ustanovení o běhu promlčecí lhůty pak platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu.

VĚCI A VĚCNÁ PRÁVA

Věc v právním smyslu

- **Definice věci - § 489 OZ:**

„Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“

- **Věcí není:**

- lidské tělo a jeho (byť oddělené) části (§ 493 OZ)

- živé zvíře (§ 494 OZ)

- Zvláštní režim mají **veřejné statky** (§ 491 OZ)

- Majetek x jmění (§ 495 OZ)

Kategorizace věcí

- Hmotné x nehmotné
- Ovladatelné přírodní síly (§ 497)
- Movité x nemovité (pozor např. i právo stavby je nemovitou věcí - § 1242 OZ)
- Zastupitelné x nezastupitelné
- Zužitelné x nezužitelné
- Věc hromadná
- Obchodní závod
- Dále také věci dělitelné x nedělitelné nebo věci individuálně x genericky určené

Nemovitě věci

- Pozemky
- Podzemní stavby se samostatným účelovým určením
- Věcná práva k nim
- Práva, která za nemovitou věc prohlásí zákon (např. právo stavby)
- Pokud nějaká věc není podle zákona součástí pozemku a nelze ji přemístit z místa na místo bez porušení podstaty
- Jednotka

POZOR! DOČASNÁ STAVBA JE SAMOSTATNÁ VĚC

Součást a příslušenství věci

- **Součást věci** je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž se tím věc znehodnotí (§ 505 NOZ)

Součástí pozemku je také **stavba na něm zřízená** (superficies solo cedit), nejedná-li se jen o stavbu dočasnou

Součástí pozemku je vždy rostlinstvo na něm vzešlé (§ 507 NOZ)

Součástí pozemku **nejsou** inženýrské sítě (§ 509)!

- **Příslušenství věci** je vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li jejím účelem, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení (§ 510)

Pozor! Domněnka v **§ 510 odst. 2** !!!!

Stavba jako součást pozemku

- Podle OZ platí, že stavba je součástí pozemku
 - **Přechodná ustanovení (§ 3054- 3061 OZ)**
- 1) Vlastník stavby a pozemku je tatáž osoba (stavba postavená po 1.1.2014) - stavba je součástí pozemku
 - 2) Vlastník stavby a pozemku je tatáž osoba (stavba zřízená do 31.12.2013) – 1.1. 2014 se stavba stává součástí pozemku – vznik VP přírůstkem
 - 3) Vlastník stavby a vlastník pozemku jsou odlišní (stavba zřízená po 1.1.2014) – stavba se stává součástí pozemku, není-li sjednáno právo stavby a nejedná-li se o dočasnou stavbu
 - 4) Vlastník stavby a vlastník pozemku jsou odlišní (stavba zřízená do 31.12.2013) – stavba se nestává součástí pozemku, avšak vlastník pozemku má předkupní právo ke stavbě a vlastník stavby má předkupní právo k pozemku)
- Bude možné zřídit podle OZ stavbu na cizím pozemku jako samostatnou věc? Ne, jen jako dočasnou stavbu. Lze zřídit **právo stavby, jehož je stavba součástí a které je samostatnou nemovitou věcí** (§ 1240 OZ)

Stavby na cizích pozemcích I.

- Stavby zřízené před 1.1.2014 – samostatné nemovité věci
- Dočasná stavba (§ 506 odst. 1) – jaká to je?
 - a) objektivní zdání
 - b) účel stavby
 - c) dočasnost právního titulu
- Stavba postavená na základě práva stavby – není součástí pozemku, ale práva stavby
- Právní režim inženýrských sítí – nejsou součástí pozemku, pokud je nelze přemístit bez porušení podstaty, jedná se o nemovité věci (§ 509 ve spojení s § 498 odst. 1)
- Stavbu lze zřídit na cizím pozemku i na základě nájemního práva nebo služebnosti, nepůjde-li o dočasné stavby, budou to součástí pozemku

|| Stavby na cizích pozemcích II.

- Užití cizí věci pro stavbu – stavba součástí pozemku → vlastník pozemku poskytne náhradu vlastníkovi věci (ten, kdo byl ve zlé víře i ušlý zisk)
- Stavba zřízená na cizím pozemku v dobré víře → součást pozemku, vlastník pozemku nahradí účelně vynaložené náklady
- Stavba zřízená na cizím pozemku ve zlé víře → stavebník má tatáž práva a povinnosti jako nepřikázaný jednatel
- Soud může rozhodnout o odstranění stavby
- Pokud vlastník pozemku o stavbě věděl a včas nezakázal, může se stavebník domáhat převodu pozemku za obvyklou cenu
- **Přestavek** (trvalá stavba zasahující malou částí na malou část sousedního pozemku); byl-li stavebník v dobré víře, stane se část pozemku zastavěného přestavkem jeho vlastnictvím (za náhradu)

VĚCNÁ PRÁVA

Systematika NOZ

„Absolutní majetková práva“

Hlava I. Všeobecná ustanovení (§ 976-978)

Hlava II. Věcná práva (§ 979-1474)

Díl 1. Obecná ustanovení (§ 979-986)

Díl 2. Držba (§ 987-1010)

Díl 3. Vlastnictví (§ 1011-1114)

Díl 4. Spoluvlastnictví (§ 1115-1239)

Díl 5. Věcná práva k cizím věcem (§ 1240-1399)

- *právo stavby (§ 1240-1256)*
- *věcná břemena (služebnosti a reálná břemena) (§ 1257-1308)*
- *zástavní právo (§ 1309-1394)*
- *zadržovací právo (§ 1395-1399)*

Díl 6. Správa cizího majetku (§ 1400-1474)

Hlava III. Dědické právo (§ 1475-1720)

Principy věcných práv

- **Účinky erga omnes** (§ 976 OZ)
- **Numerus clausus věcných práv** (§ 977 OZ)
- **Právní úprava je kogentní** (§ 978 OZ)
- **POZOR! § 979 OZ:** ustanovení této hlavy se použijí na věci hmotné i nehmotné, na práva však jen potud, připouští-li to jejich povaha a neplyne-li ze zákona něco jiného

Veřejné seznamy

- Obecná subsidiární právní úprava aplikovatelná na veřejné seznamy (§ 980-986)
- Veřejným seznamem je např. katastr nemovitostí, letecký rejstřík, rejstřík ochranných známek
- Nikoho neomlouvá neznalost zapsaného (avšak ani vymazaného) údaje
- Domněnky zápisů ve veřejném seznamu (§ 980)

Princip materiální publicity veřejného seznamu (§ 984)

- Předpoklady uplatnění principu materiální publicity
 - Dobrá víra (posuzuje se k okamžiku uzavření smlouvy)
 - Právo se nabývá od knihovně oprávněné osoby
 - Úplatnost nabytí
 - Nejde o výjimky z principu mat. publicity
 - Prostředky odstranění rozporu mezi skutečností a evidovaným stavem
 - § 985
 - § 986
-

§ 985 NOZ

- mimoknihovní skutečnost - např. vydržení nebo odstoupení od smlouvy

Ve veřejném seznamu je zapsána osoba K

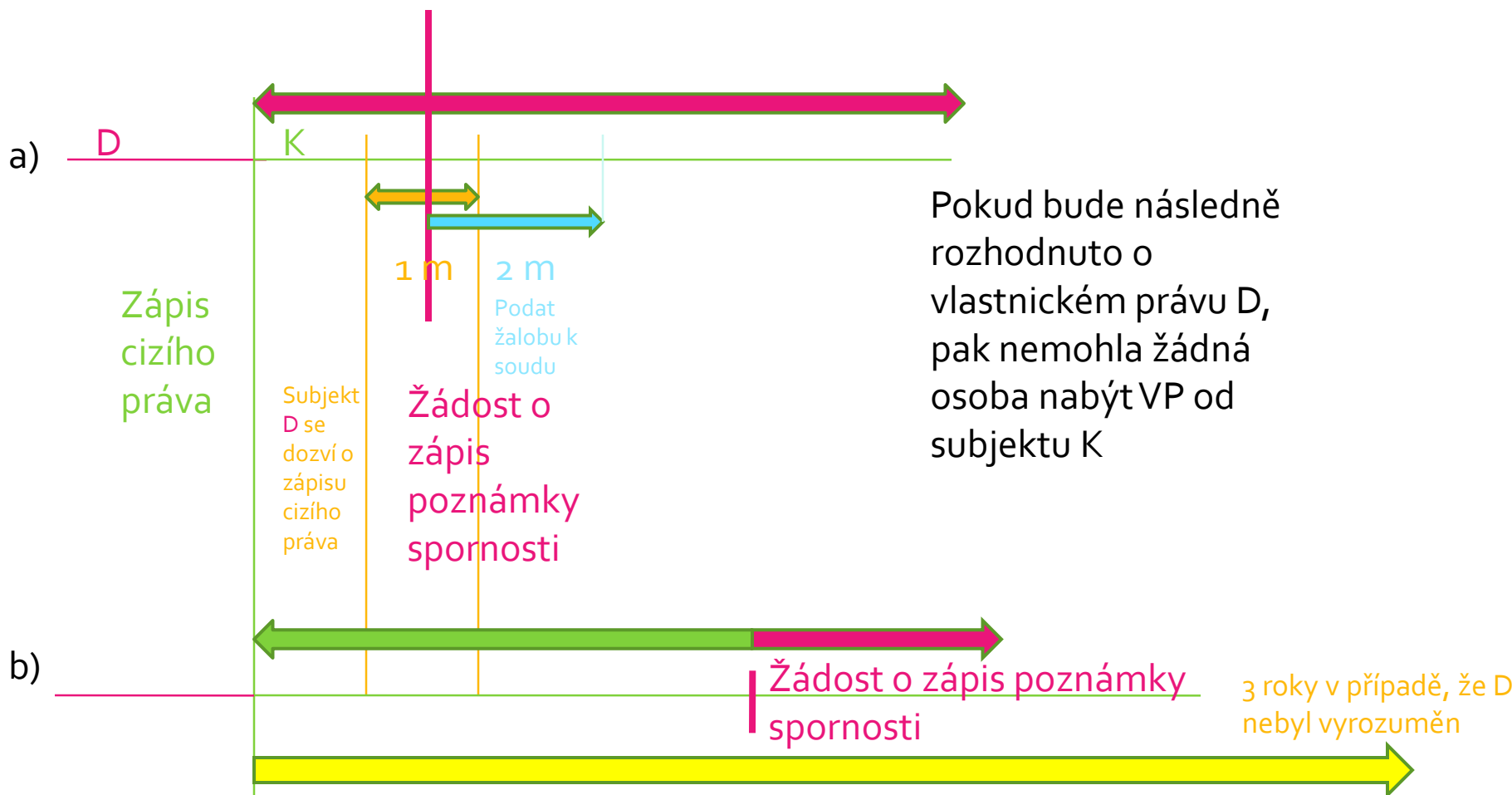
Mimoknihovní skutečnost

Dotčená osoba D podá návrh na zápis poznámky spornosti
Musí doložit, že podala žalobu (na určení VP)

Pokud bude následně rozhodnuto o tom, že vlastníkem je D, pak nemohla žádná osoba nabýt od K vlastnické právo

§ 986 NOZ

- Např. absolutně neplatná smlouva

Držba

- - Držba je faktické ovládnání věci hmotné (corporalis possessio, corpus possessionis) či nehmotné v úmyslu mít ji pro sebe (animus possidendi) i
- **Předmět držby (988)**
 - Majetkové právo (které je převoditelné na jiného a připouští dlouhodobý či opakovaný výkon)
 - Osobní práva nejsou předmětem držby ani vydržení, jsou však předmětem ochrany (988 odst. 2)
- **Nabytí držby (990)**
 - bezprostřední – ujmutí se držby svou mocí, a to v rozsahu, v němž se držitel držby skutečně ujal
 - odvozené – dosavadní držitel převede svou držbu na nového držitele, nebo se nový držitel ujme držby jako právní nástupce dosavadního držitele, a to v rozsahu, v němž ji měl dosavadní držitel a v jakém ji na nového držitele převedl, resp. v jakém na držitele přešla
- **Zánik držby**
 - držba zaniká, vzdá-li se jí držitel, nebo ztratí-li trvale možnost vykonávat obsah práva, které dosud vykonával
 - držba zaniká, je-li z ní držitel vypuzen a neuchová si ji svépomocí nebo žalobou
- **Držba nezaniká**
 - nevykonává-li držitel držbu
 - smrt držitele nebo jeho zánik nepůsobí zánik držby

|| Druhy držby

- **řádná držba** (991)
- **poctivá držba** (992)
- **pravá držba** (993):
 - 994: domněnka řádné, poctivé a pravé držby
 - 995: ke kterému dni držitel ztrácí dobrou víru

Ochrana držby

- **svépomocná** ochrana držby
 - držitel se smí svémocnému rušení vzepřít a věci, jež mu byla odňata, při rušebním činu znovu zmocnit, nepřekročí-li přitom meze nutné obrany
 - **soudní ochrana držby** (tzv. posesorní ochrana)
 - rychlá, neformální ochrana faktického stavu (námitky o právu jsou zde irelevantní)
 - 1003: rušení držby
 - 1007: vypuzení z držby
-

Vlastnické právo

- **Předmět vlastnictví** je vymezen jako vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné
- **Rovnost práv všech vlastníků**
- **Oprávnění vlastníka (§ 1012)**
 - vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit
- **Obsah vlastnického práva – právo věc držet, užívat, požívat a disponovat s ní**
- **Sousedská práva (§ 1013)**
 - jsou-li imise důsledkem provozu závodu nebo podobného zařízení, který byl úředně schválen, má soused právo jen na náhradu újmy v penězích, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání nepřihlédlo
- **Rozhrady (§ 1024)**
 - má se za to, že ploty, zdi, meze, strouhy a jiné podobné přirozené nebo umělé rozhrady mezi sousedními pozemky jsou společné
- **Určení hranic mezi pozemky (§ 1028)**
 - určení podle poslední pokojné držby, nelze-li ji zjistit, určí je soud podle slušného uvážení

Nezbytná cesta

- zřizuje soud buď jako obligační právo, nebo jako služebnost za účelem možnosti užívání či obhospodařování nemovité věci

Základní podmínky pro zřízení nezbytné cesty:

- Nemovitá věc, v jejíž prospěch lze zřídit právo cesty
- Chybějící přístup k veřejné cestě
- Úplata za zřízení práva nezbytné cesty a stanovení její výše

Kdy **nelze** povolit nezbytnou cestu::

- Škoda převyšující výhodu nezbytné cesty
- Způsobení nedostatku přístupu z hrubé nedbalosti či úmyslně tím, kdo o nezbytnou cestu žádá
- Pohodlnější spojení
- Přes prostor uzavřený za tím účelem, aby do něj cizí osoby neměly přístup, ani přes pozemek, kde veřejný zájem brání takovou cestu zřídit

Nabytí vlastnického práva

- **Přivlastnění (§ 1045)**
 - zásada okupační volnosti
 - opuštěnou movitou věc si může přivlastnit každý (věc ničí)
 - opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu
- **Přivlastnění zvířete (§1046)**
- **Domněnka opuštění věci (§ 1050)**
- **Nález (§ 1051)**
 - povinnost nálezce vydat věc tomu, kdo ji ztratil, nebo vlastníkovi - nálezce nesmí bez dalšího považovat nalezenou věc za opuštěnou a okupovat ji
 - právo nálezce na nálezné
 - nález skryté věci (pokladu) - § 1063
- **Přestavek (§ 1087)**
 - postavení trvalé stavby jen z malé části na malou část cizího pozemku

Nabytí vlastnického práva vydržením

- **řádné vydržení**
 - poctivá, pravá držba, zakládající se na právním důvodu, který by postačil ke vzniku vlastnického práva
 - uplynutí vydržecí doby (3 roky movité, 10 let nemovité věci)
- **mimořádné vydržení (§ 1095)**
 - možnost vydržení ve lhůtě dvojnásobně dlouhé, než je zapotřebí jinak, jedná-li se o držbu neřádnou (držba nemusí být poctivá, ale nepoctivost lze namítnout)

Převod vlastnického práva

- **Převod vlastnického práva**
 - individuálně určené věci (§ 1099) – konsensuální princip, tj. účinností smlouvy
 - prodej v obchodě (§ 2160 odst. 1 - převzetím) a samoobslužný prodej (§ 2160 odst. 2 – zaplacením kupní ceny)
 - druhově určené věci (§ 1101) – vlastnické právo se převádí dostatečným odlišením od jiných věcí téhož druhu
 - movité věci zapsané do veřejného seznamu - zápisem do tohoto seznamu (§ 1102)
 - nemovité věci (§ 1105): zápisem do veřejného seznamu
- **Závady váznoucí na věci (zejména práva třetích osob)**
 - § 1107: právní vady nezanikají jen tehdy, jsou-li zjevné z veřejného seznamu, nebo jestli je nabyvatel měl a mohl z okolností zjistit, nebo bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon
 - § 1108: tento princip platí i u jiných způsobů nabytí než u převodu!

Nabytí od neoprávněného

věci movité a nezapsané ve veřejných seznamech

- **PŘEDPOKLADY:**
 - Předmět nabytí
 - Titul nabytí
 - Dobrá víra nabyvatele
 - Úplatnost nabytí (jen u § 1109 písm. c) a § 1110 OZ)
 - Nastoupení jednoho z nabývacích způsobů (jen u § 1109 OZ)
 - ⊙ **PRIVILEGOVANÉ NABÝVACÍ ZPŮSOBY:**
 - ⊙ Nabytí ve veřejné dražbě
 - ⊙ Nabytí od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku
 - ⊙ Úplatné nabytí od někoho, komu vlastník svou věc svěřil
 - ⊙ Od neoprávněného dědice, jemuž bylo dědictví potvrzeno
 - ⊙ Při obchodu s investičním nástrojem, cenným papírem nebo listinou vystavenou na doručitele a při obchodu na komoditní burze (srov. § 1113 OZ)
- **POZOR** – věci movité použité nabyté od podnikatele (§ 1110) a ostatní případy (§ 1111) může vlastník požadovat vydání věci
- **DŮSLEDKY NABYTÍ OD NEOPRÁVNĚNÉHO:**
 - Originární nabytí vlastnického práva poctivého nabyvatele nezatíženého vadami (zejména právy třetích osob za podmínek § 1107 OZ)
 - Nárok na náhradu škody vlastníka vůči neoprávněnému převodci

Ochrana (nejenom) vlastnického práva

- Žaloba na vydání věci (žaloba na vyklizení) - § 1040
- Žaloba negatorní (zápůrčí) - § 1042
- Žaloba publiciánská (z domnělého vlastnictví) - § 1043
- Žaloba z obligační ochrany (§ 1044)

Podílové spoluvlastnictví

- **Charakteristika nové právní úpravy**
 - Výrazný odklon od dosavadní právní úpravy
 - Podrobnější právní úprava
 - Zdůraznění funkčnosti spoluvlastnictví
 - Relativní kontinuita s dosavadní praxí a judikaturou
- **Konkrétní novinky (příkladmo):**
 - Spoluvlastníci se považují za jedinou osobu a nakládají s věcí jako jediná osoba (1116)
 - Každý spoluvlastník má právo k celé věci; toto právo je omezeno stejným právem každého dalšího spoluvlastníka (1117). Každý ze spoluvlastníků je úplným vlastníkem svého podílu (1121)
 - Rozdělení plodů a užitků (1120)
 - Domněnka stejnosti podílů
 - Systém rozhodování – prostá a kvalifikovaná 2/3 většina (významné záležitosti týkající se společné věci)
 - Právo přehlasovaného spoluvlastníka, jemuž rozhodnutí působí těžkou újmu se domáhat jeho zrušení (1130)
 - Zrušení předkupního práva spoluvlastníků při převodu spoluvlastnického podílu (výjimka 1124)
 - Správce společné věci (1134 an.)
 - Soudní úprava poměrů spoluvlastníků (1139 a násl.)
 - Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví (1140 an.); soud zrušuje – pokud je to dobře možné – pomocí rozdělení věci; jinak příkázání věci jednomu a uložení povinnosti k náhradě ostatním; pokud věc nikdo nechce, pak prodej ve veřejné dražbě
 - Ochrana třetích osob při rozdělení společné věci (1150 an.)
 - Odklad zrušení a oddělení ze spoluvlastnictví (1154)

Bytové spolumlastnictví

- Nově v OZ
- Spolumlastnictví nemovité věci založené vlastnictvím jednotek
- Může vzniknout, pokud je součástí nemovité věci dům alespoň se dvěma byty
- **Společenství vlastníků** je právnickou osobou. založení společenství vlastníků za účelem správy domu a pozemku i tehdy, je-li v domě méně než pět jednotek, musí s tím ale souhlasit všichni vlastníci jednotek.
- Přejícná ustanovení - § 3063 OZ

VĚCNÁ BŘEMENA

SLUŽEBNOSTI

REÁLNÁ BŘEMENA

S

P

Věcná práva k věci cizí – Služebnosti a reálná břemena

- Služebnost – vlastník musí ve prospěch jiného něco strpět nebo něčeho se zdržet
- Služebnost lze zřídit i ve prospěch vlastního pozemku (§ 1257 odst. 2), jejím předmětem je věc (nikoliv tedy jen nemovitá věc)
- Reálné břemeno - vlastník věci je jako dlužník zavázán vůči oprávněné osobě něco jí dávat nebo něco konat

Věcná práva k věci cizí – zástavní a zadržovací právo

▪ Zástavní právo

- účelem je zajištění dluhu, a to jak peněžitého, tak nepeněžitého
- Zástavou (tedy tím, co dluh zajišťuje) může být každá věc, či jiná majetková hodnota, s níž lze obchodovat.
- Novinkou OZ je úprava zastavení cizí věci v zastavárenském závodu
- Vznik zástavního práva
- Redukce zakázaných ujednání v zástavních smlouvách
- možnost ujednání, dle něhož si věřitel může zástavu ponechat – a to buď za libovolnou, či určenou cenu
- možnost využít institutu tzv. uvolněné zástavy
- nově lze využít institutu tzv. plovoucí zástavy

▪ Zadržovací právo

- nově lze zajistit zadržovacím právem i nesplatnou pohledávku za zákonem stanovených podmínek

Věcná práva k věci cizí - Právo stavby

- **Pojem (§ 1240 OZ)**
 - Jedná se o věcné právo k věci cizí a zároveň nemovitou věc
 - Stavba samotná je součástí práva stavby, ovšem podléhá také ustanovením o nemovitých věcech
- **Vznik práva stavby**
 - písemná smlouva- nutný zápis do VS
 - vydržení
 - rozhodnutí orgánu veřejné moci
- **Práva a povinnosti z práva stavby**
 - Lze sjednat jak úplatně (pak stavební plat zatěžuje právo stavby jako RB), tak bezúplatně
 - Stavebník má stejná práva jako vlastník, k pozemku má právní vztah poživatele
 - Výhrada zřízení stavby do určité doby, případně určitého faktického nebo právního jednání stavebníka
 - Právo stavby lze zatížit, převést, přechází na právní nástupce vlastníka práva stavby
 - Předkupní právo stavebníka k pozemku
- **Zánik práva stavby (stavba se stává součástí pozemku = nutnost vypořádání)**
 - Dispozitivně stanoveno, že vlastník pozemku je povinen nahradit stavebníkovi polovinu hodnoty stavby.

Správa cizího majetku

- Nový institut českého občanského práva, právní úprava převzata v Quebecu
- Vymezení správy cizího majetku je provedeno v ustanovení § 1400, podle něhož „**Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného (beneficienta), je správcem cizího majetku**“.
- Rozlišuje se správa **prostá a plná**. Při prosté správě je povinností správce pečovat o zachování podstaty a účelu majetku. Při plné správě vzniká správci širší oprávnění – správce může se spravovaným majetkem učinit vše, co je potřebné k jeho zachování, zhodnocení nebo rozmnožení
- **Svěřenecký fond**
 - Podstata svěřenského fondu spočívá v tom, že jeho zakladatel vyčlení ze svého majetku určitou část a svěří ji správci, který majetek spravuje ve prospěch určité osoby (obmyšleného) či za konkrétním (např. charitativním) účelem.
 - Základním znakem tohoto institutu je, že vyčleněný majetek přestává být vlastnictvím zakladatele

ZÁKLADNÍ ZMĚNY V DĚDICKÉM PRÁVU

DĚDICKÉ PRÁVO I.

- Dědické právo je právo na pozůstalost nebo na poměrný podíl z ní
- **Zůstavitelem** může být pouze fyzická osoba, jejíž majetek má být v okamžiku její smrti předmětem dědického řízení
- **Dědicem** může být nejen osoba fyzická, ale i právnická, vznikla-li do jednoho roku od smrti zůstavitele (§ 1478 OZ), dále stát
- Posílení vůle a volnosti rozhodování zůstavitele
- **Zřeknutí se dědického práva** (1484 odst. 1 OZ)
- **Vzdání se dědictví** (§ 1490 odst. 1 OZ)
- **Dědické tituly**
 - Zákon
 - Závěť
 - Dědická smlouva
- **Odkaz**
- **Dědické substituce**
 - Obecné náhradnictví
 - Svěřenecké nástupnictví

DĚDICKÉ PRÁVO II.

▪ **Odpovědnost dědiců za dluhy zůstavitele:**

- NOZ posiluje pozici věřitelů tím, že primárně dochází k přechodu povinnosti k úhradě dluhů v plném rozsahu. Dědic musí uhradit zůstavitelovy dluhy i nad rozsah nabytého dědictví, případně ze svého výlučného majetku.
- Dědic má právo vyhradit si soupis pozůstalosti, uplatní-li je do jednoho měsíce ode dne, kdy ho soud o tomto právu vyrozuměl (§ 1675 OZ).

▪ **Právo na povinný díl a nepominutelný dědic:**

- Za nepominutelné dědice jsou dnes považováni jen potomci zůstavitele, přičemž se rozlišuje mezi potomky zletilými a nezletilými.
- Nepominutelnými dědici jsou dle OZ (§ 1643 odst. 1) děti zůstavitele a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci. Nová úprava přináší posílení pořizovací svobody zůstavitele, jelikož se snižuje rozsah práva nepominutelných dědiců na jejich zákonný dědický podíl. V případě nezletilého potomka jsou to 3/4 jeho zákonného dědického podílu a v případě zletilého potomka pak 1/4 zákonného dědického podílu.

▪ **Vydědění:**

Vydědit lze potomka z těchto zákonem stanovených důvodů:

- potomek v rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech,
- zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl,
- byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku,
- trvale vede nezřízený život.

ZÁKLADNÍ ZMĚNY V PRÁVU ZÁVAZKOVÉM

Základní zásady

- **závazek** označuje vztah mezi věřitelem a dlužníkem, jehož obsahem jsou práva a povinnosti těchto dvou (či více) osob v rámci tohoto vztahu. Věřitel má **pohledávku** – tj. právo od dlužníka požadovat, aby pro něj (či pro jiného) např. něco vykonal. Naopak dlužník má **dluh**.
 - Důvody vzniku závazku – právní jednání (nejčastěji smlouva), protiprávní jednání (např. náhrada škody), zákon, rozhodnutí státního orgánu
 - **Sjednocení smluvního práva**
 - **Důraz na autonomii vůle smluvních stran**
 - **Ochrana slabší smluvní strany**
 - **Ochrana spotřebitele**
-

Změny v obecné části závazkového práva I.

- **Předsmluvní odpovědnost** - Pokud někdo zahájí jednání o smlouvě jen na oko nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má v úmyslu smlouvu skutečně uzavřít, má být odpovědný za případnou škodu, která druhé straně vznikne
 - **Adhézní smlouvy** - aby nedocházelo k tomu, že silnější strana jednostranně vnutí slabšímu smluvnímu partnerovi smluvní podmínky, jejichž obsah neměl možnost reálně ovlivnit, stanoví §§ 1798 - 1801 NOZ určité ochranné limity.
 - **Změna okolností** - Dojde-li po uzavření smlouvy k podstatné změně okolností, která působí hrubý nepoměr v právech a povinnostech stran, zakládají ustanovení § 1765 a násl. straně právo domáhat se vůči druhé straně toho, aby bylo obnoveno jednání o smlouvě za účelem její změny. Pokud se strany v přiměřené lhůtě nedohodnou na změně smlouvy, může se kterákoli z nich obrátit na soud a požadovat, aby závazek změnil či zrušil
 - **Lichva a neúměrné zkrácení** - jako neúměrné zkrácení OZ označuje případy, kdy se strany zaváží k vzájemnému plnění, přičemž plnění jedné ze stran je v hrubém nepoměru k tomu, co poskytla protistrana
 - **Úroky z prodlení** - § 1806 připouští, aby si strany ujednaly placení úroků z úroků již splatných; k ochraně dlužníka slouží pravidlo § 1805, dle něhož může věřitel, který bezdůvodně otál s uplatněním své pohledávky, požadovat úroky maximálně do výše jistiny.
-

Změny v obecné části závazkového práva II.

- **Změna závazku:**

Postoupení pohledávky

možnost globální cese; postoupit lze nově i smlouvu

- **Zánik závazku:**

Splnění

- Podrobně upravena **kvitance**, tj. potvrzení o splnění dluhu
- NOZ nově umožňuje, aby se nabyvatel plnění předem vzdal svých práv, která mu mohou vzniknout v případě, že plnění bude vadné. K platnosti takového jednání je však nutná písemná forma (§ 1916 odst. 2).

- **Zajištění závazku:**

- Zástavní právo
 - Zadržovací právo
 - Ručení
 - Smluvní pokuta
 - Uznání dluhu
 - Zajišťovací převod práva
-

Kupní smlouva

- Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu (§ 2079 odst. 1 OZ).
- Kupní cenu je možné stanovit i tak, že je sjednán jen způsob jejího určení (§ 2080 OZ).
- OZ opouští hledisko opravitelných a neopravitelných vad jako základního kritéria pro určení práv kupujícího z vad věci a nahrazuje se hlediskem intenzity, jakou vadnost plnění porušuje smlouvu
- Strany si mohou v kupní smlouvě sjednat tato vedlejší ujednání:
 - Výhradu vlastnického práva (§§ 2132 - 2134 OZ)
 - Výhradu zpětné koupě (§§ 2135 - 2138 OZ)
 - Výhradu zpětného prodeje (§ 2139 OZ)
 - Předkupní právo (§§ 2140 - 2149 OZ)
 - Koupi na zkoušku (§§ 2150 - 2151 OZ)
 - Výhradu lepšího kupce (§§ 2152 - 2153 OZ)
 - Cenovou doložku (§§ 2154 - 2156 OZ)
 - Jiná vedlejší ujednání (§ 2157 OZ)

Smlouva o dílo

- Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje na svůj náklad a nebezpečí provést pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu (§ 2586 odst. 1 OZ).
- Dílem se rozumí **zhotovení určité věci**, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále **údržba, oprava nebo úprava věci**, nebo činnost s jiným výsledkem (§ 2587 OZ).
- Cena může být určena pevnou částkou, odkazem na rozpočet nebo i **odhadem** (§ 2586 odst. 2 OZ). Soud může rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny díla.
- Objednatel může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požaduje-li zhotovitel zvýšení o více než 10 % ceny podle rozpočtu.
- Objednatel může dílo převzít s výhradami nebo bez výhrad
- Objednatel má právo kontroly nad prováděním díla
- NOZ upravuje i zvláštnosti týkající se staveb jako předmětů smlouvy o dílo.

Darovací smlouva

- Dárce může darovat třeba i všechnen svůj majetek
- Pokud se dárce rozhodne darovat věc zapsanou do veřejného seznamu, pak bude darovací smlouva vyžadovat písemnou formu (§ 2057 odst. 1 OZ).
- NOZ nově zavádí závaznost slibu, kdy dárce je zavázán k odevzdání daru.
- **NOZ nově zavádí institut darování podpory**, kdy se dárce zaváže obdarovaného pravidelně podporovat.
- **Odvolání daru**
 - **pro hrubý nevděk obdarovaného vůči dárce**
Lhůta pro odvolání daru je zkrácena z dosavadních tří let na dobu jednoho roku.
 - **pro nezaviněné upadnutí dárce do nouze**
- **Darování pro případ smrti**

Výprosa, výpůjčka, zápůjčka a úvěr

- **Výprosa:**
 - O výprosu se bude jednat v případě, kdy půjčitel výprosníkovi bezplatně přenechá věc k užívání, aniž si s ním sjedná, kdy ji má vrátit.
- **Výpůjčka:**
 - půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání (§ 2193 OZ).
- **Zápůjčka**
 - **Dříve půjčka**
 - Smlouva o zápůjčce vznikne tehdy, přenechá-li zápůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc (např. peníze) tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu (§ 2390 OZ). Neurčí-li smlouva, kdy má být zápůjčka vrácena, je splatnost závislá na vypovězení smlouvy.
- **Úvěr**
 - Smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky (§ 2395 OZ).

Nájem a pacht

▪ **NÁJEM:**

- Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné (§ 2201 OZ).
- Lze najmout věc, která teprve v budoucnu vznikne
- vlastník věci (nebo s jeho souhlasem nájemce) navrhnout **zápis nájemního práva do veřejného seznamu**
- **Strana smluvního vztahu nemá právo vypovědět nájem jen proto, že se změnil vlastník věci**
- **NOZ stanoví, že nájem ujednaný na dobu delší než padesát let byl ve skutečnosti ujednan na dobu neurčitou (§ 2204 odst. 2 OZ), přičemž možnost vypovězení takového nájmu je v prvních padesáti letech omezena jakoby šlo o nájem ujednaný na dobu určitou.**

▪ **PACHT:**

- Propachtovatel se zavazuje přenechat pachtýři věc k **dočasnému užívání a požívání** a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné (§ 2332 odst. 1 OZ).
- Lze vypovědět v šestiměsíční výpovědní době tak, aby koncem výpovědní doby byl konec roku
- Vlastník propachtované věci (nebo pachtýř se souhlasem vlastníka) může navrhnout, aby bylo pachtovní právo zapsáno do veřejného seznamu (je-li zapsána propachtovaná věc do veřejného seznamu).

Nájem bytu

- Nájemní smlouva musí obsahovat přesné označení bytu, jeho příslušenství, rozsah jeho užívání, způsob výpočtu nájemného a úhrady za plnění spojená s užíváním bytu nebo jejich výši.
- Je-li předmětem nájmu **byt k bydlení vhodný a zdravotně způsobilý, i přestože není rozhodnutím stavebního úřadu určen k bydlení, půjde přesto dle ustanovení OZ o platný nájem bytu**
- Pokud nájemce **užívá byt po dobu tří let v dobré víře**, že nájem je po právu, považuje se nájemní smlouva za řádně uzavřenou (§ 2238 OZ).
- **Kauce** nesmí být dle ustanovení § 2254 odst. 1 OZ vyšší než **šestinásobek měsíčního nájemného**.
- Oznamovací povinnost nájemce
- OZ ruší bytové náhrady
- Nájem bytu může zaniknout:
 - uplynutím doby
 - odstoupením od smlouvy
 - výpovědí

Péče o zdraví, zájezd

- **PÉČE O ZDRAVÍ**

- Speciální úprava k zákonu o zdravotních službách úpravou obecnou
- Smlouvou o péči o zdraví se poskytovatel zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného (§ 2636 odst. 1 OZ).

- **ZÁJEZD**

O zájezd se jedná v případě, že je uspořádán na dobu delší než 24 hodin nebo zahrnuje-li přenocování a obsahuje-li alespoň dvě z těchto plnění:

- ubytování,
 - dopravu,
 - jinou službu cestovního ruchu, která není doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří významnou část souboru nabízených služeb (§ 2522 odst. 1 OZ).
- Náhrada za ztrátu radosti z dovolené

Závazky z deliktů

ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU

- Obecné předpoklady
 - Protiprávní jednání nebo událost
 - Škoda - Majetková (skutečná škoda a ušlý zisk, hradí se buď v penězích, anebo uvedením do předešlého stavu; OZ preferuje uvedení do předešlého stavu) nebo nemajetková
 - Příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním či událostí a škodou
 - Zavinění (jen u subjektivní odpovědnosti)
- Okolnosti vylučující protiprávnost (Nutná obrana, Krajní nouze, **Omluvitelné vzrušení mysli**)
- **NOZ nezakazuje smluvní limitaci náhrady škody**

BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

- Majetkový prospěch bez SPRAVEDLIVÉHO důvodu
- Platí zásada, že ten, kdo se bezdůvodně obohatil, by měl ochuzenému veškerý majetkový prospěch vrátit. poctivý obohacený musí vrátit prospěch pouze do té míry, v jaké jeho obohacení trvá v době, kdy ho o vrácení požádá ochuzený

ZÁKLADNÍ ZMĚNY V RODINNÉM PRÁVU

Některé vybrané změny

- Příjmení manželů
- Právo manžela na informace o příjmech, stavu jmění a o stávajících i uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech druhého manžela (§ 688 OZ).
- Povinnost manžela brát zřetel na zájem rodiny, druhého manžela a nezletilého dítěte při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností (§ 689 OZ).
- Rodinný závod
- Bydlení manželů
- OZ podrobněji upravuje vzájemná práva a povinnosti mezi rodiči a dětmi
- **Styk dítěte s osobou blízkou**
- **Popření otcovství** - Manžel může popřít u soudu své otcovství do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděl o pochybnostech, že je otcem dítěte, které se narodilo jeho manželce. Popřít své otcovství u soudu může však nejpozději do šesti let od narození dítěte.
- **Osvojení**
 - Posílení ochrany
 - bylo-li osvojeno dítě, které je rodičem, vztahují se účinky osvojení i na jeho dítě.
 - Rodič, který nedosáhl věku šestnácti let, nemůže dát souhlas k osvojení. (§ 811 odst. 1 OZ)
 - Možnost požádat soud o utajení osvojení a jeho okolností před rodinou původu dítěte
 - Pokud osvojenec nesouhlasí se změnou příjmení, rozhodne soud, že osvojenec bude ke svému příjmení připojovat příjmení osvojitele
 - Lze osvojit i zletilého

Společné jmění manželů

- To, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, je součástí společného jmění manželů.
- Majetkové režimy SJM:
 - Zákonný režim (§ 709 – 715 OZ)
 - Smluvený režim (§ 716 – 723 OZ)
 - Režim založený rozhodnutím soudu (§ 724 – 728)
- Režim oddělených jmění – manžel smí nakládat se svým majetkem bez souhlasu druhého manžela
- Ochrana třetích osob
- Vypořádání SJM – dohoda nebo rozhodnutí soudu; nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku SJM k vypořádání, nastupuje zákonná domněnka § 741 OZ

Děkuji za pozornost

Info k novému občanskému zákoníku:
www.obcanskyzakonik.justice.cz